

AZ ÉNEKLÉSI KÉPESSÉG FEJLETTSÉGÉNEK VIZSGÁLATA 6–13 ÉVES TANULÓK KÖRÉBEN

SZ-2

Kovács T. Katalin*, **Szabó Norbert****, **Janurik Márta*****

*Eötvös Loránd Tudományegyetem; MTA-MATE Kora Gyermekkor Kutatócsoport

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem; MTA-MATE Kora Gyermekkor Kutatócsoport

***Szegedi Tudományegyetem, Bartók Béla Művészeti Kar; MTA-MATE Kora Gyermekkor Kutatócsoport

Kulcsszavak: éneklési képesség; keresztmetszeti vizsgálat; általános iskola

Az éneklés az óvodai és iskolai pedagógiai gyakorlatban jelentős szerepet játszik. Fejlesztése a hazai zenepedagógia kiemelt célja, a zenei képességek fejlesztésének fontos eszköze. Hazánkban több zenepedagógiai kutatás irányult a zenei képességek vizsgálatára (Erős, 1993; Turmezeyné & Balogh, 2009), azonban ezek egyike sem tekintette fő céljának az éneklési képesség fejlődésének iskolai keretek közötti vizsgálatát. Kutatásunk célja ezért az éneklési képesség fejlődésének keresztmetszeti feltárása volt. Mintánkat 476 általános zenei oktatásban résztvevő (ebből 233 fiú) és 160 ének-zenei tagozatos (ebből 57 fiú) 1., 3., 5. és 7. osztályos tanuló alkotta. Az éneklési képesség vizsgálatára saját fejlesztésű mérőeszközt alkalmaztunk (Cronbach- α = 0,96). A mérőeszköz a hallás utáni hangköz- (Cronbach- α = 0,89, 11 item), dallam- (Cronbach- α = 0,95, 12 item) és daléneklés (1 item), valamint egyetlen hang pontos visszaadásának (Cronbach- α = 0,88, 3 item) készségeit vizsgáló feladatokat tartalmaz. Az éneklési képesség összevont mutatóját (ÉKÖM) e négy készség átlagai alapján képeztük. Az adatfelvétel 2022 április-májusában, egyéni tesztfelvétellel, táblagéppel történt. Az ÉKÖM alapján az általános zenei oktatásban az 1. (M = 29,91, SD = 15,80) és a 3. évfolyam (M = 38,31, SD = 14,95) között szignifikáns fejlődés mutatható ki ($p < 0,01$), ám felsőbb évfolyamokon ez megtorpan. A 7. évfolyamosok fejlettsége (M = 31,43, SD = 14,97) nem különbözik szignifikánsan az 1. évfolyam átlagától. Ez a jelenség valamennyi éneklési készség fejlődése esetében kimutatható. Az ének-zenei tagozatos tanulók fejlettsége mind az ÉKÖM, mind az éneklési készségek fejlettsége szerint valamennyi évfolyamon szignifikánsan magasabb. A két rész minta között az éneklési készségek közül egyedül a daléneklés fejlettsége szerint nem mutatható ki szignifikáns különbség 1. és 3. évfolyamon. Az ÉKÖM évfolyamok szerinti átlagai alapján az általános oktatásban részt vevőkéhez hasonló fejlődési mintázat mutatható ki. Csak az 1. (M = 39,25, SD = 14,38) és a 3. évfolyam (M = 47,77, SD = 11,10) között mutattunk ki szignifikáns előrelépést ($p < 0,01$), ugyanakkor a 7. évfolyamon kapott átlag (M = 46,98, SD = 15,31) nem különbözik szignifikánsan az 1. évfolyamosok (M = 39,25, SD = 14,38) átlagától. Az éneklés fejlődését a nem, valamint a családi háttér szerint szintén megvizsgáltuk. Eredményeink alapján az éneklés fejlesztésének szenzitív időszaka az általános iskola első három éve. A zeneisek jobb képességekkel kezdték meg a tanulást, azonban az ő fejlődésükben is ez az életkor a meghatározó. A 7. évfolyamosok eredménye részben a mutálással is magyarázhatóak. A pedagógia számára megfontolandó hatékonyabb fejlesztő módszerek kidolgozása, illetve több gyakorlási lehetőség biztosítása.

A kutatást a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja, valamint a Szegedi Tudományegyetem Interdiszciplináris Kutatásfejlesztési és Innovációs Kiválósági Központ (IKIKK) Humán és Társadalomtudományi Klaszterének IKT és Társadalmi Kihívások Kompetenciaközpontja támogatta. A szerzők a Gyermeki fejlődés nyomon követését segítő mérőeszközök fejlesztése kutatócsoport tagjai.